

Аналіз стану водних об'єктів та забезпеченості водними ресурсами в басейнах р. Сіверський Донець, р. Дніпро та річок Приазов'я у вересні 2017 р.

За даними Харківського регіонального центру з гідрометеорології у вересні на території басейнів Сіверського Дінця та річок Приазов'я переважала аномально тепла для даного періоду погода. Подекуди у регіоні у другій декаді було перевищено рекорд показників максимальної температури повітря, вона підіймалась до 31–34° тепла.

Основна кількість опадів випала у першій декаді вересня. Спостерігались дощі різної інтенсивності, які дуже нерівномірно пройшли по території регіону. Друга та третя декади були без опадів. Місячна сума (за даними метеостанцій та гідрологічних постів) на більшій частині басейну Сіверського Дінця коливалась у межах 15–41 мм (45–90 % місячної норми). У Приазов'ї кількість опадів становила 6–21 мм, або 15–75% норми. Місяцями на півдні їх кількість складала 51–89 мм, що становить 155–215% норми.

Відповідно до погодних умов у вересні змінювався й рівневий режим річок регіону. На р. Сіверський Донець продовжувала утримуватись літньо-осіння межень, спостерігався переважно повільний спад рівнів води, який на кінець місяця у порівнянні з його початком становив 1–25 см. На притоках Сіверського Дінця відмічались коливання рівнів води від – 21 см до +24 см. На річках Приазов'я спостерігались незначні добові коливання рівнів води з тенденцією повільного їх росту на кінець місяця.

На водних об'єктах заростання русел на кінець місяця становило переважно 20–60% ширини русла, а подекуди залишилось у межах 80–90%. Але вже спостерігаються процеси відмирання річної рослинності.

Середньомісячна водність річок регіону у вересні становила (у відношенні до місячної норми) 45–90%.

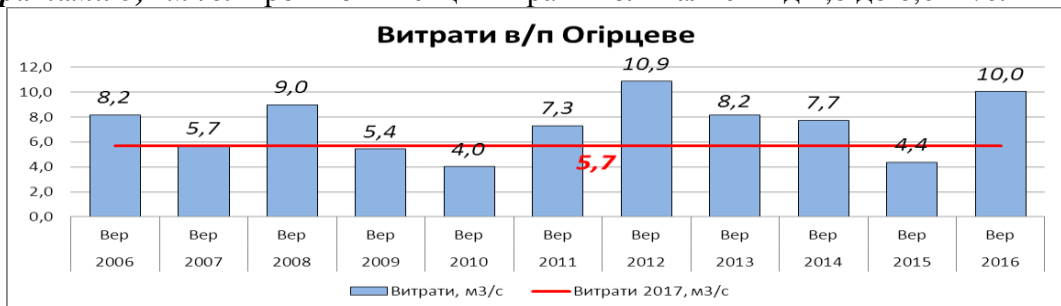
Маловоддя (середня витрата води менше 20% місячної норми) відмічалось на р. Уди біля смт. Пересічне (13% норми) у Харківській області, р. Сухий Торець (7% норми) та р. Берда (13% норми) у Донецькій області.

Об'єм стоку та витрати по основних водпостах р. Сіверський Донець у вересні 2017 року

Харківська область:

р. Сіверський Донець

- в/п Огірцеве (кордон РФ та Харківської області, 944 км) – об'єм притоку склав 14,72 млн.м³ середніми витратами 5,7 м³/с, з них 9,3 млн.м³ об'єм скиду з вище розташованого Белгородського водосховища (Російська Федерація), що складало 63% від загального притоку. *За останні 11 років водність, наближена по водності до 2007 з об'ємом стоку 14,8 млн.м³ з середніми витратами 5,7 м³/с.* Протягом місяця витрати коливались від 4,8 до 6,0 м³/с.

- в/п Печеніги (941 км) – об'єм притоку склав 17,2 млн.м³ (62% місячної норми) з середніми витратами 6,6 м³/с.

Протягом місяця витрати коливались від 5,6 до 7,1 м³/с. *За останні 11 років водність, наближена по водності до 2009 р. з об'ємом стоку 16,8 млн.м³ з середніми витратами 6,5 м³/с.*

- **гребля Печенізького водосховища (874 км)** – об’єм скиду склав 28,5 млн.м³, скид здійснювався середніми витратами 11 м³/с. Протягом місяця скид з водосховища без змін.

Забір на м. Харків (КВ "ДОНЕЦЬ" ОП КП "Харківводоканал", смт. Кочеток забір з р. Сіверський Донець) склав 13,661 млн.м³ (середньодобові витрати – 4,88м³/с).

- **в/п Ізюм (602 км)** – об’єм стоку склав 54,8 млн.м³ (77% місячної норми) з середніми витратами 21,1 м³/с. *За останні 11 років водність, наближена по водності до 2014 з об’ємом стоку 58,4 млн.м³ з середніми витратами 22,5 м³/с.* Протягом місяця витрати коливались від 17,8 до 25,5 м³/с.

р. Оскіл (580 км)

- **в/п Куп’янськ (121 км)** – об’єм притоку склав 38,1 млн.м³ (89% місячної норми), з нього об’єм скиду з Старооскільського водосховища (Російська Федерація) склав 7,7 млн.м³ або 20 %.

Середні витрати 14,7 м³/с, коливались протягом місяця від 13,3 до 18 м³/с. *За останні 11 років водність, наближена по водності до 2009 р. з об’ємом стоку 37,8 млн.м³ з середніми витратами 14,6 м³/с.*

- **гребля Червонооскільського водосховища (12 км)** – об’єм скиду склав 51,8 млн.м³, скид здійснювався середніми витратами 20,0 м³/с. Протягом місяця скид з водосховища без змін.

Об’єм забору в канал Сіверський Донець – Донбас склав 39,9 млн.м³ (середніми витратами 15,4 м³/с), решта – 11,9 млн.м³ для потреб Луганської області.

- в/п *Яремівка* (кордон Харківської та Донецької областей, 573 км) – об'єм стоку склав 138,5 млн.м³ середніми витратами 53,5 м³/с, з яких скиди з Червонооскільського водосховища склали 37% (51,8 млн.м³). Протягом місяця витрати коливались від 49 до 57,5 м³/с. **За останні 11 років об'єм стоку по даному водпосту був мінімальним.**

Донецька область:

р. Сіверський Донець

- в/п *Райгородська гребля* (522 км) – об'єм скидів на нижче розташовану ділянку для підтримання водності в Донецькій і Луганській областях (після забору в канал Сіверський Донець – Донбас в об'ємі 51,8 млн.м³, середніми витратами 15,4 м³/с) склав 78,8 млн.м³ середніми витратами – 30,4 м³/с при екологічних 22 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 25,1 до 33,5 м³/с.

- в/п *Райстародубівка* (кордон Донецької і Луганської областей, 510 км) – об'єм стоку склав 72,2 млн.м³ середніми витратами 27,8 м³/с за рахунок скидів через Райгородську греблю та стоку р. Казенний Торець. Протягом місяця витрати коливались від 23 до 33 м³/с.

р. Казенний Торець (518 км)

- в/п *Слов'янськ* (21 км) – об'єм стоку склав 10,64 млн.м³ середніми витратами 4,1 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 3,72 м³/с до 4,88 м³/с.

Луганська область:

р. Сіверський Донець

- в/п Лисичанськ (430 км) – об'єм стоку склав 88,6 млн.м³ середніми витратами 34,2 м³/с. Протягом місяця витрати коливались від 27,8 до 40,5 м³/с. *За останні 11 років роком аналогом по водності є 2008 рік з об'ємом стоку 88,9 млн.м³ середніми витратами 34,3 м³/с.*

Висновок:

Водність р. Сіверський Донець у Харківській області в серпні по в/п Печенізи 90 %, по в/п Ізюм за рахунок місцевого стоку та в/п Куп'янськ до 50 % забезпеченості.

Використання водосховищ комплексного призначення басейну Сіверського Дінця, річок Приазов'я та Дніпра за серпень 2017 р.

Аналіз роботи водосховищ проведено по 8 основних водосховищах, в яких акумулюється основний ресурс в басейнах річок Сіверського Дінця, Приазов'я та Дніпра для забезпечення потреб населення та галузей економіки регіону, а також такі, що знаходяться в каскадах та є транскордонними.

У зв'язку зі змінами підконтрольних територій в Донецькій і Луганській областях з II півріччя 2014 року встановлення режимів роботи водосховищ в зоні діяльності басейнового управління забезпечується по 28 водосховища, загальним об'ємом – 1724,7,1 млн.м³ (91%), з яких 16 водосховищ в Харківській області загальним об'ємом – 1353,4 млн.м³ (90%), 12 водосховищ в Донецькій області загальним об'ємом – 437,7 млн.м³ (74%).

Харківська область:

По басейну р. Сіверський Донець :

Печенізьке водосховище (питне водопостачання, ріборозведення, зрошення та рекреація) – НІПР- 383 млн.м³ (р. Сіверський Донець, 874 км):

Наповнення водосховища на кінець вересня склало – 312 млн.м³ (81,5% від НІПР).

Об'єм притоку склав 17,2 млн.м³. Об'єм скиду склав 28,5 млн.м³. Протягом місяця скид з водосховища без змін.

Забір на м. Харків (КВ "ДОНЕЦЬ" ОП КП "Харківводоканал", смт. Кочеток забір з р. Сіверський Донець) склав 13,661 млн.м³, (середньодобові витрати – 4,88м³/с).

За вересень об'єм наповнення водосховища зменшилось на 8 млн.м³.

Згідно диспетчерського графіку роботи водосховище знаходиться в зоні підвищеної водовіддачі.

Червонооскільське водосховище (питне водопостачання, ріборозведення, зрошення та рекреація) – НІПР- 435,1 млн.м³ (р. Оскол, 12 км):

Наповнення водосховища на кінець вересня склало 332,1 млн.м³ (76,3% від НІПР). Об'єм притоку склав 38,1 млн.м³. Об'єм скиду склав 51,8 млн.м³. Протягом місяця скид з водосховища без змін.

Об'єм забору в канал Сіверський Донець Донбас склав 39,9 млн.м³ (середніми витратами 15,4 м³/с), решта – 11,9 млн.м³ для потреб Луганської області.

За вересень об'єм наповнення водосховища зменшився на 18,4 млн.м³.

Згідно диспетчерського графіку роботи водосховище знаходиться в зоні підвищеної водовіддачі.

Краснопавлівське водосховище (питне водопостачання, зрошення) – НІПР – 410 млн.м³.

Наповнення – 165,330 млн. м³, за місяць зменшилося на 5,46 млн. м³. За місяць забрано води на м. Харків 4,84 млн. м³ (середньодобові витрати – 1,81 м³/с).

По басейну Сіверський Донець

Донецька область:

Вуглегірське водосховище (технічне водопостачання) – НПП – 162 млн.м³ (р. Лугань, 182 км):

На кінець вересня об'єм водосховища склав 146,1 млн.м³ 88,9 % при скиді в нижній б'єф 0,05 м³/с. Скиди впродовж місяця здійснювались без змін на рівні санітарних з метою сталого водопостачання водокористувачів протягом літньої межени.

Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,13 млн.м³.

За вересень водосховище спрацьоване на 2 млн.м³.

Миронівське водосховище (технічне водопостачання) – НПП – 20,5 млн.м³ (р. Лугань, 172 км):

На кінець вересня об'єм водосховища склав 17,76 млн.м³ – 86,6% при скиді в нижній б'єф 0,06 м³/с. Скиди впродовж місяця здійснювались без змін на рівні санітарних з метою сталого водопостачання водокористувачів протягом літньої межени.

Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,16 млн.м³.

За вересень водосховище спрацьоване на 0,16 млн.м³.

Об'єм наповнення водосховища найбільший за останні 8 років.

Згідно диспетчерського графіку роботи водосховище знаходиться в зоні підвищеної водовіддачі.

По басейну річок Приазов'я:

КП „Компанія „Вода Донбасу”:

Павлопільське водосховище (технічне водопостачання, зрошення, риборозведення) – НПП – 64,2 млн.м³ (р. Кальміус, 45 км):

На кінець вересня об'єм водосховища склав 49,5 млн.м³ – 77,1% при скиді в нижній б'єф 4 м³/с. Скиди здійснювались в межах 4 м³/с для забезпечення достатньої водності в місцях нижче розташованих водозаборів підприємств водокористувачів з передбаченим постійним скидом (з урахуванням санітарного скиду 0,5 м³/с) не менше ніж 4 м³/с.

Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 10,4 млн.м³.

За вересень водосховище спрацьовано на 1,6 млн.м³.

Згідно диспетчерського графіку роботи водосховище знаходиться в зоні підвищеної водовіддачі.

Старо-Кримське водосховище (питне водопостачання, зрошення) – НПП – 41,00 млн.м³ (р. Кальчик, 23 км):

На кінець вересня об'єм водосховища склав 29,2 млн.м³ – 72,8% при скиді в нижній б'єф 0,1 м³/с. Скиди впродовж липня здійснювались в межах екологічних.

Забір води на м. Маріуполь склав 2,38 млн.м³. Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,3 млн.м³.

За вересень водосховище спрацьоване 2,6 млн.м³.

Згідно диспетчерського графіку роботи водосховище знаходиться в зоні гарантованої водовіддачі.

Басейн р. Дніпро

ВП «Курахівська ТЕС» ДТЕК «Східенерго»:

Курахівське водосховище (технічне водопостачання) – НПП – 62,5 млн.м³ (р. Вовча, 276 км):

На кінець вересень об'єм водосховища склав 49,9 млн.м³ – 79,8%, при скиді в нижній б'єф 0,01 м³/с. Протягом серпня скиди здійснювались на рівні санітарних витрат з метою підтримання з акумульованих запасів. Об'єм скиду (водовіддача водосховища) склав – 0,03 млн.м³.

За вересень водосховище спрацьоване 4,2 млн.м³.

Луганська область

На підконтрольній території в зоні діяльності басейнового управління водосховищ комплексного призначення, які використовуються для забезпечення потреб населення та галузей економіки та регулюють річковий стік, відсутні.

Висновок:

Основні водосховища в межах Харківської та Донецької областей (за наявних даних), які регулюють річковий стік в басейнах річок Сіверський Донець, Дніпро та Приазов'я, працювали у відповідності з Правилами експлуатації, рекомендаціями Міжвідомчої комісії (від 08.06.2017 року) в межах затверджених Держводагентством режимів роботи водосховищ і водогосподарських систем басейнів річок Сіверського Дінця, Дніпра та Приазов'я на літньо-осінню межень 2017 року.

Протягом вересня в умовах дефіциту опадів та високих температур повітря - забезпечення водними ресурсами всіх споживачів в межах заявлених лімітів було можливо виключно за рахунок прийняття ефективних управлінських рішень і раціонального розподілу акумульованого в водосховищах стоку.

По основним руслорегулюючим водосховищам:

- за рекомендаціями Сіверсько-Донецького БУВР скиди з Печенізького водосховища, для підтримки водності в р. Сіверський Донець в межах Харківської області з урахуванням потреб нижчих руслових водозаборів, зокрема основних Зміївська ТЕС і «Шебелинкагазвидобування» були встановлені на рівні 11 м³/с;

- скиди з Краснооскольського водосховища впродовж місяця 20 м³/с, що компенсувало водозабор каналом Сіверський Донець – Донбас, що також дозволило забезпечити попуски через Райгородську греблю не нижче екологічних – 22 м³/с з компенсацією забору води Слов'янською ТЕС;

Краснопавлівське водосховище, яке є наливним та є одним з головних джерел водозабезпечення населення міста Харкова та інших населених пунктів Харківської області. Протягом серпня місяця водосховище працювало в режимі спрацювання (забрано 4,84 млн. м³)

По водосховищам комплексного призначення по басейнах:

р. Сіверський Донець складає 253,4 млн.м³ – 77,4% (аналогічний період минулого року – 80,3%). Більш глибоке спрацювання водосховищ в 2017 році пов'язане з високим температурним режимом повітря та подекуди відсутністю опадів.

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну р. Сіверського Дінця зменшився на 5,8млн. м³.

р. Дніпро – складає 69,2 млн. м³ – 69,7% (аналогічний період минулого року – 72,4%).

В басейні р. Дніпро в наслідок відсутності опадів протягом вересня об'єм наповнення водосховищ вдалось підтримувати на рівні минулого року.

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну Дніпра зменшився на 5,3 млн.м³.

річки Приазов'я – складає 81,3 млн. м³ – 75% (аналогічний період минулого року – 81%).

В зв'язку з неритмічною роботою Південно – Донбаського водоводу протягом вересня було забрано 2,38 млн.м³ зі Старо-Кримського водосховища проти минулорічного 1,24 млн.м³, що вплинуло на загальний відсоток наповнення по басейну.

За місяць сумарний об'єм наповнення водосховищ басейну річок Приазов'я зменшився на 4,1 млн.м³.

Стан водозабезпеченості в районі поверхневих водозаборів

З метою забезпечення своєчасного і дієвого контролю за розвитком водогосподарської ситуації на водних об'єктах в місцях розташування основних поверхневих питних та технічних водозаборів, можливості оцінки умов для їх сталої роботи у маловодні періоди року виділено 28 найбільш великих водозаборів, які потребують особливої уваги, як за значним обсягом води, так і за необхідністю підтримання достатніх рівнів води для їх роботи, в т.ч. по басейнах:

р.Сіверський Донець - 18 водозаборів, з них на підпорі (розташовані в водосховищах) – 7;

річок Приазов'я – 9 водозаборів на підпорі;

р. Дніпро – 1 водозабір на підпорі.

Впродовж вересня на річках басейнів р. Сіверський Донець та Приазов'я у зв'язку з дефіцитом опадів та внаслідок високих температур повітря спостерігався повільний спад рівнів води. Мінімальний рівень по основним русловим водозаборах спостерігався по водозабору ФГПУ «Шебелинкагазвидобування» на рівні 0,20 м вище мінімальної відмітки сталої їх роботи.

По водозаборах, які знаходяться на водосховищах (в т.ч. питні), відмітки рівнів води були вищими за мінімальні відмітки їх сталої роботи. Мінімальний рівень спостерігався по водозабору Курахівської ТЕС на Курахівському водосховищі та складав 0,4 м вище мінімальної відмітки водозабору.